

4.10 Vraagstukken

Vraagstuk 4.10.1 Bepaal de algemene oplossing van de volgende differentiaalvergelijkingen:

$$\begin{array}{ll} \text{a. } \frac{d^2y}{dx^2} - 3\frac{dy}{dx} + 2y = 0 & \text{b. } \frac{d^2y}{dx^2} - 4\frac{dy}{dx} + 4y = 0 \\ \text{c. } \frac{d^2y}{dx^2} + 4\frac{dy}{dx} + 4y = e^x & \text{d. } \frac{d^2y}{dx^2} - 2\frac{dy}{dx} + y = x e^x \\ \text{e. } \frac{d^3y}{dx^3} - 3\frac{d^2y}{dx^2} + 8\frac{dy}{dx} - 6y = 0. \end{array}$$

Vraagstuk 4.10.2 Bepaal de oplossing van ieder van de volgende beginwaardeproblemen.

$$\begin{array}{l} \text{a. } \frac{d^2y}{dx^2} - 3\frac{dy}{dx} - 4y = 2 \sin x, \quad y(0) = \frac{dy}{dx}(0) = 0. \\ \text{b. } \frac{d^2y}{dx^2} - 4\frac{dy}{dx} + 3y = e^{3x}, \quad y(0) = 3, \quad \frac{dy}{dx}(0) = 5\frac{1}{2}. \end{array}$$

Vraagstuk 4.10.3 Geef de algemene oplossing van de vergelijking

$$\begin{array}{l} \text{(i) } u'' - 2u' + u = t e^t \\ \text{(ii) } u'' - e^t u' - e^t u = 1 \end{array}$$

Vraagstuk 4.10.4 Beschouw de Riccati-vergelijking

$$\frac{dy}{dx} + h(x)y^2 + g(x)y + f(x) = 0, \quad y(0) = y_0,$$

met f, g continu en met h continu differentieerbaar en zonder nulpunten.

a. Toon aan dat de Riccati-vergelijking overgaat in the tweede-orde lineaire differentiaalvergelijking

$$\frac{d^2u}{dx^2} + \left(g - h^{-1}\frac{dh}{dx}\right) \frac{du}{dx} + f h u = 0$$

door de transformatie $u(x) = e^{Q(x)}$ toe te passen, waarbij Q een primitieve is van $h y$. Geef bijpassende beginvoorwaarden.

b. Los op:

$$\frac{dy}{dx} + e^x y^2 + 4y - 4e^{-x} = 0, \quad y(0) = 0.$$

Vraagstuk 4.10.5 Beschouw de differentiaalvergelijking (*) $\frac{dv}{dx} + v^2 = x^2 - 1$.

(i) Toon aan dat (*) over te voeren is in $\Delta \quad u'' = (x^2 - 1)u$.

(ii) Bewijs dat er coëfficiënten a en b zijn, waarvoor $u(x) = e^{ax^2+bx}$ een oplossing is van Δ . Bereken de oplossing $v(x)$ van (*) met $v(0) = 0$.

- (iii) Gebruik de Wronski-determinant om een eerste orde lineaire inhomogene differentiaalvergelijking af te leiden voor de algemene oplossing $u(x)$ van Δ . Geef een integraalformule voor de oplossing $u(x)$ van Δ met $u(0) = 0$, $u'(0) = 1$.
- (iv) Geef een formule voor de oplossing $v(x)$ van $(*)$ met $v(0) = \alpha$, waarin $\alpha \neq 0$. Bewijs dat $v(x)$ niet voortgezet kan worden voorbij het punt x , waarvoor

$$\int_0^x e^{\xi^2/2} d\xi = -1/\alpha.$$

- (v) Onderzoek op analoge wijze de differentiaalvergelijking $dw/dx + w^2 = x^2 + 1$.

Vraagstuk 4.10.6 Beschouw de differentiaalvergelijking $Lu = f$, met

$$Lu = a_2(t) \frac{d^2u}{dt^2} + a_1(t) \frac{du}{dt} + a_0(t) u$$

met $a_i(t)$ voldoende glad en $a_2(t) \neq 0$ voor alle t .

Veronderstel dat u_0 een oplossing is van de homogene vergelijking $Lu = 0$, met $u_0(t) \neq 0$ voor alle t . We gaan ‘variatie van constante’ van Lagrange toepassen om de algemene oplossing te vinden. Stel dat de oplossing u van de vorm $u = u_0v$ is.

- Leid uit de vergelijking $Lu = f$ een tweede orde vergelijking voor v af, in termen van u_0 , u_0' en f .
- Noem $w = v'$ en los de verkregen differentiaalvergelijking voor w op.
- Bereken de oplossing u .
- Vergelijk dit resultaat, voor $f = 0$, met formule (4.5.4).
- Geef de algemene oplossing van

$$\frac{d^2u}{dt^2} - 4t \frac{du}{dt} + (4t^2 - 2)u = 0,$$

- Geef de algemene oplossing van

$$\frac{d^2u}{dt^2} - \cos t \frac{du}{dt} + \sin t u = \cos t e^{\sin t},$$

gegeven dat $u_0(t) = e^{\sin t}$ voldoet aan $Lu = 0$.

Vraagstuk 4.10.7 Bekijk de vergelijking

$$(*_\delta) \quad \frac{d^2u}{dx^2} + a_1(x) \frac{du}{dx} + a_2(x) u = f_\delta(x),$$

waarin de functies $a_1(x)$, $a_2(x)$ en $f_\delta(x)$ continu als functie van $x \in \mathbf{R}$, terwijl $f_\delta(x)$ ook nog van een positieve reële parameter δ afhangt. Het doel is om te onderzoeken wat er met de oplossingen gebeurt als $f_\delta(x)$ voor $\delta \searrow 0$ convergeert naar een *stoot*.

We fixeren daartoe x_0 , a en b en beschouwen de oplossing $u(x) = u_\delta(x)$ van $(*_\delta)$ met $u(x_0) = a$ en $u'(x_0) = b$. We gebruiken de speciale oplossingen $u_1(x, \xi)$ en $u_2(x, \xi)$ als in (4.5.7).

We nemen aan dat er constanten $p > x_0$, $A \neq 0$ en $C > 0$ zijn, onafhankelijk van δ , met de eigenschap dat voor iedere $\delta > 0$:

- (a) $f_\delta(\xi) = 0$ als $\xi \notin [p - \delta, p + \delta]$,
 (b) $\int f_\delta(\xi) d\xi = A$
 (c) $\int |f_\delta(\xi)| d\xi \leq C$.

Tenslotte definiëren we de functie $u_0(x)$ voor $x \neq p$ door:

$$u_0(x) = a u_1(x, x_0) + b u_2(x, x_0) \text{ als } x < p,$$

$$u_0(x) = a u_1(x, x_0) + b u_2(x, x_0) + A u_2(x, p) \text{ als } x > p.$$

- (i) Bewijs dat u_0 een continue uitbreiding heeft tot de hele reële as. Verder dat $du_0(x)/dx$ convergeert voor $x \searrow p$ en voor $x \nearrow p$. Bereken het verschil van de limieten.
 (ii) Bewijs dat voor iedere continue functie g geldt:

$$\lim_{\delta \searrow 0} \int_{x_0}^x g(\xi) f_\delta(\xi) d\xi = 0 \text{ als } x < p,$$

$$\lim_{\delta \searrow 0} \int_{x_0}^x g(\xi) f_\delta(\xi) d\xi = A g(p) \text{ als } x > p.$$

- (iii) Bewijs dat voor iedere $x \neq p$ geldt dat $u_\delta(x)$ naar $u_0(x)$ convergeert en dat $du_\delta(x)/dx$ naar $du_0(x)/dx$ convergeert als $\delta \searrow 0$.

Probeer ook schattingen te geven voor $u_\delta(x) - u_0(x)$ en voor $u_\delta'(x) - u_0'(x)$. Wat concludeert U voor $x < p - \delta$?

De conclusie is dat iedere oplossing met vaste beginwaarden convergeert naar een limietoplossing. Deze is continu in het punt p , maar vertoont in p een sprong in de afgeleide.